

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie IV./2021
Senát IV

Nález:

spisová značka	IV. ÚS 336/2020
populárny názov	Posúdenie právnej kvalifikácie skutku
sudca spravodajca	Miroslav Duriš
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	13.04.2021
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Postup najvyššieho súdu, ktorým sa nevysporiada dostatočne s relevantnými námietkami sťažovateľa týkajúcimi sa právnej kvalifikácie skutku, osobitne s otázkou zavinenia, ale pri posúdení skutkovej vety len odkáže na odôvodnenie preskúmaného rozsudku a následne svojim vlastným odôvodnením vykonaných dôkazov obhajuje použitú právnu kvalifikáciu, nerespektuje podstatné východisko (zákonný rozsah) dovolacieho prieskumu, v rámci uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku spočívajúce v tom, že správnosť a úplnosť zisteného skutku nemôže skúmať a meniť.
skutkový stav a základné fakty	Krajský súd svojim rozsudkom zrušil rozsudok okresného súdu v celom rozsahu a uznal sťažovateľa vinným z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1 a ods. 2 písm. b) Trestného zákona. Sťažovateľovi bol za tento prečin uložený podľa § 149 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 36 písm. j), § 37 písm. h), § 42 ods. 1, § 41 ods. 1 Trestného zákona v spojení s § 39 ods. 1 Trestného zákona súhrnný trest odňatia slobody v trvaní 8 mesiacov a 22 dní. Vzhľadom na skutkovú vetu rozsudku považoval sťažovateľ právny záver krajského súdu o jeho zavinení za nesprávny, preto proti rozsudku krajského súdu podal dovolanie, pričom toto založil na dovolacom dôvode podľa § 371 ods. 1 písm. i) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok t. j. na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, keď zo správne ustáleného skutkového stavu krajský súd vyvodil zavinenie sťažovateľa vo forme vedomej nedbanlivosti. O dovolaní sťažovateľa rozhodol najvyšší súd ústavnou sťažnosťou napadnutým uznesením tak, že dovolanie podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.
z odôvodnenia	Najvyšší súd v napadnutom uznesení dospel k záveru, že otázke zavinenia venoval krajský súd náležitú pozornosť, v tejto súvislosti poukázal na odôvodnenie rozsudku krajského súdu a „v podrobnostiach naň odkazuje.“.

	<p>Zároveň poskytol aj vlastné odôvodnenie, resp. hodnotenie dôkazov, predovšetkým na s. 10 napadnutého uznesenia a na časti s. 11. To však principiálne prekračuje rámec prieskumu zodpovedajúceho dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, ide teda aj v ústavnom rámci (čl. 2 ods. 2 ústavy) o zásadne nesprávny postup. Možno preto akceptovať námietku sťažovateľa smerujúcu k odkazu najvyššieho súdu na odôvodnenie rozsudku krajského súdu a jeho dodatočné odôvodňovanie najvyšším súdom (s poznámkou ústavného súdu, že časť námietky smerujúca k okolnosti, že táto časť vlastného odôvodnenia najvyššieho súdu si protirečí vnútorne a protirečí aj záverom krajského súdu, už patrí do sféry hodnotenia dôkazov, čo sa rovnako vymyká predmetnému dovolaciemu prieskumu).</p> <p>Tieto zistenia ústavného súdu vedú k záveru, že odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu odráža jeho nesprávny (a z pohľadu ústavného súdu dokonca ústavne neudržateľný) postup pri rozhodovaní. V prvom rade najvyšší súd namiesto obmedzenia sa na posúdenie správnosti právnej kvalifikácie podľa skutkovej vety odkazuje na odôvodnenie rozsudku krajského súdu, následne však svojím vlastným odôvodnením vykonaných dôkazov obhajuje použitú právnu kvalifikáciu, čím vytvára dojem, že je takto potrebné reparovať nedostatky skutku, koncipovaného výrokom odsudzujúceho rozsudku krajského súdu. V súhrne týmto postupom najvyšší súd nerešpektoval podstatné východisko (zákonný rozsah) dovolacieho prieskumu v rámci uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku spočívajúce v tom, že správnosť a úplnosť zisteného skutku nemôže skúmať a meniť. Najvyšší súd sa napokon, v popísanom kontexte nevysporiadal s relevantnými dovolacími námietkami sťažovateľa, a to tými, ktoré sa týkali právnej kvalifikácie skutku, osobitne v otázke zavinenia sťažovateľa.</p> <p>Ústavný súd na tomto základe dospel k záveru, že nedostatky odôvodnenia napadnutého uznesenia a postupu najvyššieho súdu pri dovolacom prieskume rozsudku krajského súdu sú takej intenzity, že majú ústavnú relevanciu a ich následkom je porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu a jeho práva na spravodlivé súdne konanie.</p> <p>V týchto súvislostiach ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že skutkovú vetu, z ktorej jedine môže dovolací súd pri prieskume podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku vychádzať, nemožno zamieňať a nemala by sa formulačne prekrývať s právnou vetou, ktorá odráža znenie kvalifikačne použitého ustanovenia osobitnej časti Trestného zákona. Práve toto ustanovenie je kritériom kvalifikačného prieskumu, ku ktorému dochádza bez posudzovania hodnotenia vykonaných dôkazov a skutkových úvah v odôvodnení dovolaním napadnutého rozhodnutia, ako aj bez vlastného hodnotenia dôkazov dovolacím súdom.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov</p>	
<p>súvisiace právne predpisy</p>	<p>zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov</p>
<p>klúčové slová</p>	<p>práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na spravodlivý proces trestný čin-subjektívna stránka dovolanie-dovolacie dôvody rozhodnutie-odôvodnenie práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu trestný čin-nedbanlivostný zavinenie-nedbanlivosť</p>

spisová značka	IV. ÚS 635/2020
populárny názov	Delegácia veci súdom
sudca spravodajca	Libor Duľa
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	16.03.2021
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Dôsledkom nesprávneho právneho záveru najvyššieho súdu, ohľadom možnosti voľby miestnej príslušnosti súdu samotným sťažovateľom, nedošlo v predmetnom konaní k posúdeniu návrhu sťažovateľa na delegáciu veci inému súdu z dôvodu vhodnosti z pohľadu zásady uvedenej v čl. 6 ods. 2 CSP. Uvedeným postupom najvyššieho súdu došlo k zásahu do sťažovateľovho práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ sa v postavení žalobcu domáha na okresnom súde od žalovanej SR zastúpenej MS SR náhrady škody spôsobenej sudcom okresného súdu pri jeho rozhodovacej činnosti. Spolu so žalobou sťažovateľ spolu podal námietku zaujatosti sudcov okresného súdu a zároveň aj návrh na prikázanie veci inému okresnému súdu v obvode krajského súdu. Svoj návrh odôvodnil tým, že má bydlisko v Bratislave, ďalej nepriaznivým zdravotným stavom (sťažovateľ je osobou s ťažkým zdravotným postihnutím, je úplne hluchý, má právo na cestovanie so sprievodcom a má aj iné zdravotné problémy), sociálnymi pomermi (dôchodok postihovaný exekučnými zrážkami) a vzdialenosťou medzi Bratislavou a okresným súdom. Po oboznámení sa s vyjadrením žalovanej, ktorá uznala dôvodnosť prikázania veci inému okresnému súdu, avšak v obvode Krajského súdu v Bratislave, pozmenil sťažovateľ svoj návrh a žiadal vec prikázať Okresnému súdu Bratislava I, kde má sídlo aj žalovaná. Najvyšší súd napadnutým rozhodnutím návrhu na prikázanie veci vedenej okresným súdom Okresnému súdu Bratislava I nevyhovel. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia najvyšší súd uviedol, že sťažovateľ mal možnosť výberu príslušného súdu na základe všeobecného pravidla podľa § 15 CSP, alebo osobitnej miestnej príslušnosti podľa § 19 písm. b) CSP. Následne tento súd konštatoval, že dôvody uvedené sťažovateľom nepredstavujú výnimočné dôvody opodstatňujúce zmenu zákonom stanovenej príslušnosti, pritom zároveň poukázala na právo zvoliť si v konaní zástupcu na všetky úkony.
z odôvodnenia	Ako správne uvádza sťažovateľ v konaniach, v ktorých na strane žalovaného vystupuje štát, miestna príslušnosť súdu sa nespravuje § 15 ods. 1 CSP, ale je daná všeobecná príslušnosť súdu v zmysle § 17 CSP, podľa ktorej všeobecným súdom štátu je súd, v ktorého obvode nastala skutočnosť, ktorá zakladá uplatnené právo. Týmto súdom je v danom prípade Okresný súd Liptovský Mikuláš, ktorého sudca mal v zmysle žaloby v rámci svojej rozhodovacej činnosti spôsobiť sťažovateľovi škodu, ktorú si sťažovateľ uplatňuje od štátu zastúpeného Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky. Identický súd – Okresný súd Liptovský Mikuláš by bol miestne príslušným súdom aj na základe osobitnej miestnej príslušnosti v zmysle § 19 písm. b) CSP (Popri všeobecnom súde žalovaného je na konanie miestne príslušný aj súd, v ktorého obvode nastala skutočnosť, ktorá zakladá právo na náhradu škody). Na tomto okresnom súde sťažovateľ aj svoju žalobu správne podal. Pokiaľ ide o základnú zásadu uvedenú v čl. 6 ods. 2 CSP, z napadnutého rozhodnutia je zrejmé, že najvyšší súd návrh sťažovateľa na delegáciu veci

	<p>inému súdu z dôvodu vhodnosti z pohľadu zásady uvedenej čl. 6 ods. 2 CSP neposudzoval.</p> <p>Keďže, ako je už konštatované, základný argument najvyššieho súdu, podľa ktorého sťažovateľ svojim návrhom na delegáciu veci požaduje niečo, čo mohol dosiahnuť „normálnou“ cestou, keďže mal na výber, na ktorom súde žalobu podá, neobstojí a sťažovateľ z pohľadu miestnej príslušnosti súdu síce formálne na výber mal, a to medzi všeobecným súdom štátu v zmysle § 17 CSP a osobitne miestne príslušným súdom v zmysle § 19 písm. b) CSP, avšak reálne v oboch prípadoch išlo o jeden a ten istý okresný súd – Okresný súd Liptovský Mikuláš, sťažovateľ reálne mohol a musel žalobu podať len a iba na Okresnom súde Liptovský Mikuláš, je potrebné zaoberať sa posúdením otázky špecifických okolností a dôvodov na strane sťažovateľa, ktorými odôvodňuje potrebu delegácie veci na iný súd.</p> <p>Podľa tvrdení sťažovateľa v jeho osobe dochádza k spojeniu viacerých špecifik. Má ísť o osobu s ťažkým zdravotným postihnutím – úplná hluchota bez ovládania posunkovej reči, možnosť prepravovania sa na dlhšie vzdialenosti má byť podmienená prítomnosťou sprevádzajúcej osoby (s čím má byť spojená potreba zvýšených výdavkov na cestovné či ubytovanie a iné potreby sprevádzajúcej osoby na cestu z Bratislavy do Liptovského Mikuláša), zlá finančná situácia a právnické vzdelanie aj právna prax, ktoré sťažovateľovi umožňujú kvalifikovane realizovať jeho procesné práva v konaní pred súdom bez potreby zastúpenia advokátom a vynakladania prostriedkov na zastúpenie advokátom.</p> <p>Inak povedané, je potrebné preveriť, či sťažovateľ uniesol dôkazné bremeno týkajúce sa ním tvrdených osobitostí a špecifických potrieb súvisiacich najmä s jeho zdravotným a sociálnym, ako aj finančným statusom.</p> <p>V prípade, ak najvyšší súd dospeje k záveru, že sťažovateľom tvrdené osobitosti a špecifické potreby sú dané (preukázané), bude potrebné zodpovedať otázku, či tieto osobitosti a špecifické potreby sú subsumovateľné pod čl. 6 ods. 2 CSP a ak áno, či ide o také závažné dôvody, ktoré umožňujú zásah do práva na zákonného sudcu, resp. do zásady perpetuatio fori.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok
klúčové slová	práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu delegácia náhrada škody (ujma) príslušnosť-miestna

Uznesenie:

spisová značka	IV. ÚS 149/2021
populárny názov	Neuplatnenie trov exekúcie
sudca spravodajca	Libor Duľa
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	16.03.2021
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1

	Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 4
analytická právna veta	V konaní, v ktorom sťažovateľ podal návrh na zastavenie exekúcie a zároveň vyslovne uviedol, že si úhradu trov konania neuplatňuje, by prichádzalo do úvahy rozhodovať o priznaní práva na úhradu trov konania len pokiaľ by išlo o eventuálne trovy exekúcie vynaložené po doručení návrhu na zastavenie exekúcie. Záver okresného súdu, ktorým sťažovateľovi trovy konania nepriznal, bez ohľadu na absenciu procesnej reakcie okresného súdu na jeho s odstupom času podaný návrh na náhradu trov konania v odôvodnení napadnutého uznesenia platí, a to bez vyvolania zásahu do práv sťažovateľa.
skutkový stav a základné fakty	Oprávnený podal proti povinnej návrh na vykonanie exekúcie. Sťažovateľ ako súdny exekútor získal poverenie na výkon exekúcie, na základe ktorého vydal upovedomenie o začatí exekúcie a v ten istý deň vydal sťažovateľ aj upovedomenie o spôsobe a začatí exekúcie zriadením exekučného záložného práva. Oprávnená zanikla zlúčením s inou obchodnou spoločnosťou, ktorá sťažovateľovi oznámila, že po podaní návrhu na vykonanie exekúcie povinná splnila, čo jej ukladal exekučný titul, a z toho dôvodu navrhla exekúciu zastaviť. Sťažovateľ doručil okresnému súdu 14. septembra 2016 návrh na zastavenie exekúcie bez rozhodnutia o trovách exekučného konania, ktoré, ako vyslovne uviedol si neuplatnil. Sťažovateľ doručil okresnému súdu 19. marca 2019, v ktorom navrhol náhradu trov exekúcie v celkovej výške 28 725,60 eur, a to s odôvodnením, že v návrhu na zastavenie exekúcie bolo chybou v písaní uvedené, že si trovy exekúcie sťažovateľ neuplatňuje. Uznesením napadnutým ústavnou sťažnosťou rozhodol okresný súd výrokom I tak, že exekúciu zastavuje, a výrokom II tak, že sťažovateľovi trovy exekúcie nepriznáva. Výrok II uznesenia odôvodnil okresný súd tým, že si sťažovateľ trovy exekúcie neuplatnil, preto ich náhradu súd nepriznal. Napadnuté uznesenie bolo sťažovateľovi riadne doručené.
z odôvodnenia	Pokiaľ ide o otázku dvojinštančnosti, sťažovateľ poukazuje na rozhodnutie č. k. III. ÚS 152/2017 z 28. februára 2017. V predmetnom uznesení ústavný súd obsahovo reaguje na svoj v tom čase už prekonaný názor prezentovaný v uznesení č. k. II. ÚS 195/06-32 zo 14. septembra 2006, keď uvádza (bod 25), že dvojinštančnosť tak, ako ju vyložil ústavný súd v roku 2006, už nemala s ohľadom na plynutie času a vývoj judikatúry prinajmenšom od roku 2005 oporu v procesnej úprave. Vychádzajúc aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Le Compte, Van Leuven a De Meyere proti Belgicku z 23. 6. 1981, Adolf proti Rakúsku z 26. 3. 1982, Feldbrugge proti Holandsku z 29. 5. 1986), dvojinštančnosť nie je všeobecnou zásadou civilného súdneho konania (sporového či mimosporového). V dvojinštančnosti treba vidieť najmä prejav úsilia minimalizovať možné pochybenia v rozhodnutiach súdov prvej inštancie, ktoré je súčasne opodstatnené aj za cenu predĺženia konania (o dobu odvolacieho konania), ako aj za cenu jeho predrazenia (o trovy odvolacieho konania). V dotknutom prípade by sa sťažovateľom požadovaná dvojinštančnosť konania (absentujúca v dôsledku procesného prekrytia pozícií pri zastavení konania a súčasnom rozhodovaní o trovách) po rozhodnutí vyššieho súdneho úradníka končila rozhodnutím sudcu okresného súdu (teda nie rozhodnutím odvolacieho súdu), ktorý tak či tak rozhodol napadnutým uznesením. Pokiaľ ide o odôvodnenie napadnutého uznesenia so záverom, že súdny exekútor si trovy exekúcie neuplatnil, preto mu súd ich náhradu nepriznal, okresný súd vychádzal z jasne formulovaného návrhu na zastavenie exekúcie, v ktorom súdny exekútor vyslovne uviedol, že si trovy exekúcie neuplatňuje. Ak v čase

	<p>rozhodovania napadnutým uznesením už bol okresnému súdu známy (čo nie je pravdepodobné) návrh na náhradu trov exekúcie (doručený okresnému súdu 19. marca 2019 o 9.19 h), bolo nanajvýš vhodné, aby okresný súd v odôvodnení uviedol, že ak súdny exekútor uplatnenie trov exekučného konania v návrhu z roku 2016 výslovne negoval, nemohol mu už trovy exekúcie vzniknuté do tohto momentu priznať. Taký záver však bez ohľadu na absenciu procesnej reakcie okresného súdu platí, a to bez vyvolania zásahu do práv sťažovateľa.</p> <p>Len pokiaľ by išlo o eventuálne trovy exekúcie vynaložené po doručení návrhu na zastavenie exekúcie, bola by situácia iná a neuplatnenie trov exekúcie by sa na tieto neskôr vzniknuté a s príslušnou špecifikáciou uplatnené trovy exekúcie nevzťahovalo.</p> <p>Napadnuté uznesenie teda nenesie znaky extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, jeho argumentácia je akceptovateľná a nie je ju možné označiť za arbitrárnu. Zároveň platí, že vyšší súdny úradník by rozhodoval uznesením len o samotnej výške trov exekúcie, ak by ich náhrada bola priznaná. Ústavný súd za týchto okolností nemá ústavne relevantný dôvod, aby skutkové a právne závery okresného súdu podrobil ústavnoprávnej korekcii. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom uvedeným v uznesení okresného súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti tohto názoru a ani nezakladá oprávnenie ústavného súdu nahradiť názor okresného súdu svojím vlastným.</p>
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	<p>rozhodnutia ESLP vo veciach Le Compte, Van Leuven a De Meyere proti Belgicku z 23. 6. 1981, Adolf proti Rakúsku z 26. 3. 1982, Feldbrugge proti Holandsku z 29. 5. 1986</p> <p>uznesenie sp. zn. III. ÚS 152/2017 z 28. februára 2017</p>
súvisiace právne predpisy	<p>zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov</p> <p>zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok</p>
kľúčové slová	<p>exekúcia-trovy exekúcie konanie-zastavenie exekúcia-exekútor trovy konania-trovy exekúcie práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu práva a slobody – základné ľudské práva a slobody-právo vlastníť majetok</p>

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.